

Seznámení s velmi zajímavou a svěží náplní Jihočeského Heroldu mne přivedlo k zamyšlení nad proměnami mediálního prostoru věnovaného heraldice a genealogii v běhu času. Tři úhledné svazčky Jihočeského Heroldu potvrzují, že se opět daří navázat na tradici z počátku 20. století, z doby, kdy nemálo aktivit v heraldicko-rodopisné publicistice zůstalo navždy zaznamenáno ve spojení s lidmi a krajinou jižních Čech.

Vzpomeňme např. na první obdivuhodný soupis prací z heraldiky, sfragistiky a genealogie. Autorem byl Čeněk Zíbrt, rodák z Písecka. Představil jej hned v úvodní části své pětidílné Bibliografie české historie v roce 1900. O dvě léta později vyšla Českomoravská heraldika I. od tábořského Martina Koláře, vydaná péčí Augusta Sedláčka, rodáka z Mladé Vožice. Zaslouhou autorství obou jmenovaných a Jaromíra Čelakovského se pak náš nejúplnější encyklopedií heraldiky a genealogie stal Ottův slovník naučný (1888 - 1909).

První příručku pro kronikáře „Návod k vedení pamětních knih“ sepsal a vydal další rodák z Písecka, český agrární historik Josef Kazimour už na jaře 1915. O celé pětiletí tak předešel pozdější čs. zákon z 30. 1. 1920 o povinném vedení obecních kronik, doplňovaný 1923 a 1932 prováděcími nařízeními, reprodukoványi z Kazimourova díla.

Není bez zajímavosti, že také první český populární úvod do rodopisného studia v podobě kapesní brožurky „Rodinná kronika“ (od třeboňského archivního rady A. Markuse) spatřil světlo světa r. 1926 v Českých Budějovicích, ve filiálce Čs. akciové tiskárny.

Růst zájmu o heraldiku a genealogii ve 20. - 30. letech min. století samozřejmě vedl k zakládání badatelských spolků a sdružení. Díky odbornému vedení archivářů a historiků (Mareš, Hadač, Markus, Lífka, Schwarzenberg) v nich všichni příznivci pomocných věd historických vždy nacházeli vlídné pochopení, dobrou badatelskou přípravu a publikační prostor k rozvíjení svých zájmů.

Ruku v ruce se vznikem spolků přišla speciálně zaměřená literatura, Erbovní knížky, Schwarzenbergova heraldika i časopisy. Německy píšícím badatelům z jižních Čech a Šumavy vycházel časopis v rodopisném ústředí v Ústí nad Labem od r. 1928. Další, třeboňsko-pražský časopis Rodopisné společnosti československé (1929 - 1946, redigovaný postupně Ant. Markusem a Jihočechy Františkem Navrátillem, Janem Petrem, Bohumírem Lífkou i Rudolfem Krylem) patrně nebude v šíři svého záběru a vysoké kvalitě obsahu ještě dlouho překonán. Těší se stále pozornosti vědeckých uživatelů i dnes.

Heraldicko-genealogická témata nechyběla ani na stránkách Jihočeského sborníku historického (R. Hrdlička, R. Cikhart, R. Kryl, J. Lintner) a další jihočeští autoři podstatnou měrou ovlivňovali tvář pražského čtvrtletníku Rodokmen (1941, 1946 - 1948). Po roce 1948 ustalo vydávání oblíbených Erbovních knížek, Sborníku Jednoty starých českých rodů, Heraldických dopisů, Heraldického časopisu (1948 - 1949 i časopisu Rodokmen. Příznivcům rodopisu a znakovědě však ještě zůstal určitý prostor v JSH a od roku 1964 ve Výběru z prací členů Historického kroužku (později klubu) při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích. První heraldický příspěvek MUDr. Vladimíra Svobody vyšel hned v 1. ročníku pod názvem Heraldika - stručný nástin základů obecní heraldiky.

Od konce 60. let pak publikovali někteří jihočeští rodáci v Listech Genealogické a heraldické společnosti v Praze. Listy sice s různými přestávkami a změnami názvu přetrvávaly od r. 1969 dodnes, ale příspěvků ze „země zamyšlené“ v nich příliš nenajdete, jen jako šafránu.

V 80. letech bohužel zanikl cyklostylovaný Zpravodaj pobočky GHS v Ústí nad Orlicí. Zpočátku sloužil jako drobná informační listovka, která sdružovala členy z Orlických horách. Brzy se však ukázalo, že výborné autorské zázemí spolehlivě zaplní 4 čísla ročně zajímavými tématy, kterým v regionu nebyla věnována téměř žádná pozornost. Autoři této tiskoviny pořádali vycházky a zájezdy, sestavovali soupis kronik v soukromém držení, kartotéku nobilitovaných osob kraje, fotodokumentaci erbů na stavebních památkách a náhrobcích v regionu atd. V čínorodém společenství tu mj. vynikal rodopisec Václav Fürst, rodák z Kočína u Hluboké nad Vltavou. Roku 1981 se však rozhodli pro působení v rámci Historického a vlastivědného kroužku při Klubu pracujících a svůj Zpravodaj už dál nevydávali.

Krátký čas života (1978 - 1980) byl vyměřen i pěknému bulletinu „Od Kladského pomezí“, který vydávala 5. pobočka pražské GHS v Ohnišově v Orlických horách. Vydávání Zpravodaje ostravské pobočky GHS v Praze trvalo rovněž dva roky (1978 - 1980) a pokračovalo, když se pobočka změnila v samostatný Klub genealogů a heraldiků v Ostravě při Vítkovických železárnách až do konce osmdesátých let. Obsah všech tří zmíněných tiskovin dokazuje, že kvalitní práce se rodí i mimo prestižní badatelská centra.

Vrátíme-li se v úvaze o publikačním prostoru heraldiků a genealogů zpátky k jihu, lze zaznamenat, že r. 1989 byla ustavena sekce regionální heraldiky a genealogie při JčM v Českých Budějovicích. Ještě téhož roku Výběr otiskl i práce členů sekce L. Sadílka o rytířích Koňasech z Vydří a heraldika M. Milce o majitelích Humpolce a hradu Orlík s vyobrazeními erbů v kresbách autora.

Od jara 1999 vychází 4x do roka budějovicko-pražský časopis Rodopisná revue, jehož vydavatelem je Historicko-vlastivědný spolek v Českých Budějovicích. Obsah revue je věnován především regionu, v menší míře přináší informace i odjinud. Co se do revue nevejde, to můžete najít na internetu (adresy jsou v tiráži).

